

Monumentnummer*: 507148

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 20 mei 1997
Kadaster deel/nr 82656/151

Woonplaats* Marrum
Gemeente* Noardeast-Fryslân
Provincie* Fryslân

Kadastrale gemeente* Marrum
Sectie* A
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 1955

Omschrijving**

Inleiding

Het WOONHUIS van de timmerman-aannemer J. Mellema is door hemzelf ontworpen en uitgevoerd in gewapend beton. Het huis is boven het balkon gedateerd: ANNO 1911. De lineaire ornamentiek en typografie van het dateringsopschrift van het woonhuis, vertonen verwantschap aan de Art Nouveau. Mellema is enige tijd geëmigreerd geweest naar de Verenigde Staten, waar hij werkzaam was in de bouw en kennismakte met het bouwen in beton. Na zijn terugkeer naar Marrum, om het bedrijf van zijn vader voort te zetten, bouwde hij twee huizen volgens de in Florida geleerde principes. Het eerste woonhuis was voor hemzelf op het bedrijfsterrein; het tweede woonhuis uit 1912, aan de Lage Herenweg 60, was voor de notaris. Van de beide panden is het woonhuis van Mellema zelf structureel het minst gewijzigd; de tamelijk recent aangebouwde schuur valt buiten de bescherming van rijkswege.

Omschrijving

Het woonhuis heeft een tamelijk vierkante plattegrond met een contemporaine aankapping aan de achterzijde. Het pand bestaat uit twee bouwlagen onder een plat dak; de aankapping van de eerste bouwlaag is onder lessenaarsdak. Op de dakrand staat een betonnen balustrade tussen enkele eenvoudig versierde penanten. Het gehele pand is opgetrokken in gewapend beton met een afwerking bestaande uit een overschilderde dunne bepleistering. De openingen in de gevelwanden zijn per bouwlaag onderscheiden: op de eerste bouwlaag zijn vrijwel alle openingen onder een rechte imitatie-latei en op de tweede bouwlaag onder een getoogde imitatie-wenkbrauwboog. De ramen zijn nagenoeg alle schuifvensters. De voorgevel is twee traveeën breed: het linker gedeelte wordt bepaald door een drizijdige erker met een rechthoekig balkon; de korte en schuine zijden van de erker hebben een driehoekige

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

aankapping tegen balkon en gevel. De bovenlichten van de erkervensters hebben gekleurd glas-in-lood. De balustrade van het balkon heeft een omgekeerde segmentvormige boog, waarin een ijzeren hekwerk is opgenomen. De balkondeur met boven- en zijlichten is ingeklemd tussen penanten, die een voortzetting vormen van de balkonrand.

De penanten zijn bekroond met bollen. Tussen de penanten liggen bruin geglaazuurde Tuile-du-Nord pannen als afdekking van de borstwering op de dakrand met het opschrift: ANNO 1911. Het rechtergedeelte van de voorgevel heeft op de eerste bouwlaag een enkelruits venster, en op de verdieping een drielichtvenster. Op de afgesloten hoek twee H-vensters; de gevel wordt afgesloten door een gesloten balustrade met Tuile-du-Nord dakpannen tussen penanten. Aan de noordelijke zijgevel springt de gevel naar voren: in de hoek is de ingang onder een betonnen luifel, die wordt gestut door een houten kolom op het bordes van een drietreeds betonnen stoep. De ingang heeft een houten paneel deur, met gefacetteerde ruitjes. Alle H-vensters in de uitbouw hebben vierruits bovenlichten. Op het platte dak, voorheen balkon, staan vijf penanten met daartussen ijzeren hekwerkjes. Aan de achtergevel een aanbouw met een achteringang. De ramen en deur in de achtergevel van de aanbouw worden oversneden door de latere aanbouw. Op de tweede verdieping zijn op symmetrische wijze twee H-vensters en twee kleine enkelruitsvensters aangebracht. De zuidgevel van het woonhuis heeft op de eerste en tweede bouwlaag twee H-vensters.

Het woonhuis is in pandig structureel nagenoeg geheel oorspronkelijk. Alle binnenwanden en de verdiepingvloer zijn van gewapend beton. Tot de waardevolle INTERIEUR-onderdelen behoren ondermeer de centrale hal met steektrappen en bordessen uitgevoerd in terrazzowerk. De deur van het tochtportaal heeft een gezandstraalde voorstelling met aronskelken. In de woonkamer is een marmeren schoorsteen met de inscriptie: "There is no place like home". In diverse vertrekken zijn de oorspronkelijke deuroplijstingen en vaste kastenwanden. In de berging ligt een tegelvloer en is een terrazzo aanrecht. Bij de toerit naar het bedrijfsterrein staan twee betonnen palen aan weerszijden die eveneens zijn beschermd.

Waardering

Het betonnen woonhuis uit 1911 is van algemene cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde:

- vanwege de hoge mate van belang als bijzondere uitdrukking van een technische ontwikkeling,
- vanwege de redelijke mate van belang vanwege de innovatieve waarde, namelijk het bouwen in beton, dat in deze tijd zeker een pioniersfunctie betrof,
- vanwege de hoge mate van belang voor de geschiedenis van de bouwtechniek, in het bijzonder voor die van de betonbouw,
- vanwege de redelijke mate van esthetische kwaliteit van het ontwerp en de ornamentiek,
- vanwege de hoge mate van architectonische gaafheid van het exterieur en het interieur,
- vanwege de hoge mate van typologische zeldzaamheid,
- vanwege de hoge mate van zeldzaamheid wegens het materiaalgebruik, gecombineerd met het jaartal 1911.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument